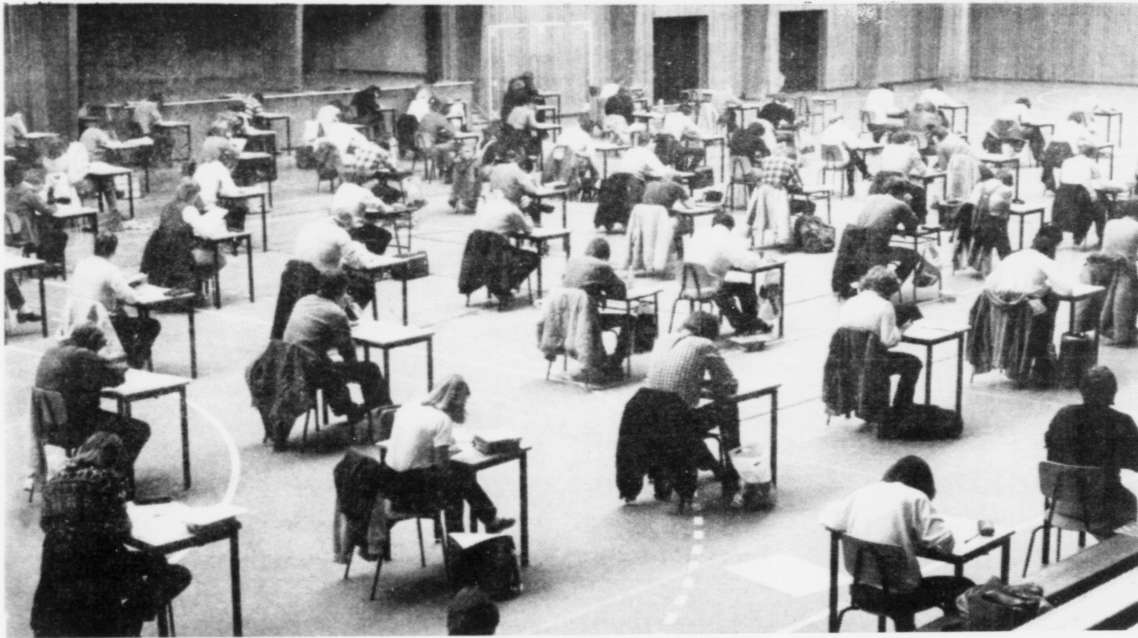

Heimaundirvísing

Næmingar, sum ígjøgnum longri tíð vegna smittuvanda ella fyri heilsu og vælfæri ikki kunna verða undirvístir í skúlanum, verða undirvístir heima ella á tí stovni, har teir eru staddir.

Til heimaundirvísing verður kravd læknaváttan. Landsskúlaráðið kann eisini áseta greinligari reglur fyri krøvum til heimaundirvísing og um umsjónina við hesi undirvísing.

Sjúkrahús-undirvísing

Sjúkrahúsundirvísing eigur eisini at verða skipað fyri børnum og ungum undir 18 ár, sum verða lögð inn á sjúkrahús.

Tað er skylda hjá býella bygdaráði og skúlanvond at skipa sjúkrahúsundirvísing. Men henda undirvísing kann eisini verða skipað av Landsskúlaráðnum.

Sum nú er, skipar og umistur Landsskúlafyrirsitingin alla sjúkrahúsundirvísingina í Føroyum fyri Landsskúlaráðið.

Næmingaflutningur

Bý- ella bygdaráð skal skipa fyri flutningi í og úr skúla til næmingar, ið eru sjúkri ella avlámni eftir reglum, sum Landsskúlaráðið ásetur.

Eftir nógaldandi reglum fær kommunan 50% av hesum útreiðslum endurgoldið frá Landsskúlafyrirsitingini.

Í staðin fyri, at næmingurin verður fluttur til barnið eftir somu reglum, umso er, at slík skipan hevði verið betur hóskaði.

Tilskot til uppihalds- og ferðaútreiðslur

Landsskúlaráðið kann veita tilskot til útreiðslur, sum foreldru nýðast at hava av sínum barni, um so er, at tey verða noydd at senda barnið í aðra kommunu at fáa serundirvísing ella sernámsfrøðiliga hjálp. Hetta tilskotið kann verða latið bæði til uppihalds- og til ferðaútreiðslur.

Hvussu fer so serundirvísingin fram í skúlunum?

Serundirvísingin er ikki bundin til eina fasta skipan. Hon er individuel. Navnið serundirvísing kemur júst av tí.

Men teir ávisu næmingarnir hava kortini eina fasta tímataltu at ganga eftir, og tað er serliga í høvuðsgreinunum: lesing, skrivning og rokning.

Stuðuls lærari

Summir næmingar fáa serundirvísing ella sernámsfrøðiligan stuðul inni í flokkinum — tað eru tveir lærarar inni í flokkinum.

Einstaklingaundirvísing

Summir næmingar fáa hjálpa einsamallir uttan fyri flokkin nakrar tímar um vikuna.

Liðundirvísing

Aðrir eru saman — ehlst 2 og 3 í einum bólki ella liði nakrar tímar um vikuna uttan fyri flokkin.

Tali- og hoyri-undirvísing

Tali og hoyrundirvísingin er sum oftast einstaklingaundirvísing við lærarum, sum eru settir til hesa serligu undirvísingina fyri fleiri bygdir, t.d. er bert ein fyri alla Suðuroy, ein fyri allar Norðuroyggar, ein í Vágum o.s.fr.

Ein av teimum nýggju tættunum í fólkaskúlalógini, frá 1979 er sernámsfrøðiliga stuðul. Hesin er ætlaður serliga teimum svørt raktu børnum og næmingum.

Bæði í fólkaskúlanum og í vanligu barnagørunum hava vit nú nógvar veikar æmingar — veikar bæði til andsevni og til líkamsevni.

Hesum næmingum tørvar sernámsfrøðiligan stuðul.

Hvat er so sernámsfrøðiliga stuðul?

Sernámsfrøðiliga stuðul er:

1. Undirvísing sum fremur úrveingina (útvíkingin hjá einum barni, t.d.)

a) venjing í orðanøgð (hugtøkum) hjá talarnáðum

b) teknmál fyri deyvm

c) undirvísing í blindaskrift fyri blindum og teimum við ringari sjón, t.d. í ferðslureglum o.o.

Venjing

Sernámsfrøðiliga stuðul er

2. Venjing í at bota um og fremja úrveingina, t.d. a) viðvíkjandi úttaluni

B) hoyrvenjingar við tunghoyrdum.

c) kropslig venjingar við líkamsbrekaðum.

Tað er einki skarpt

mark millum undirvísing og venjing.

Vegleiðing

Sernámsfrøðiliga stuðul er

3. Vegleiðing t.d. í

a) hvat barninum tørvar av hjálp.

b) hvørjar møguleikar barnið hevur,

c) á hvønn hátt tað kann fáa hjálp.

d) hvat tilfar hóska,

e) hvørjar venjingar eru neyðugar (samráðingar við fysioterapeuti),

f) viðvíkjandi ljós- og ljóðviðurskiptum,

g) viðvíkjandi hóskaði borði og stóli,

h) at upplýsa foreldrini um: hóskaði leikutoy, teknmálundirvísing, um tórvinn og týðningin av málmenningini. O.a.m.

Upplýsing um námsfrøðiligt tilfar

Sernámsfrøðiliga stuðul er eisini at geva upplýsing um:

4. Námsfrøðiligt tilfar t.d.

a) at framvega fremjandi tilfar fyri úrveingina,

b) venjing í at brúka serlig hjálpartól fyri betur at vinna á trupulleikum hjá barninum, t.d.

1. FM styrkjara til tung-hoyrd og

2. serliga lampu til tey við ringari sjón o.s.fr.

c) skipa fyri lán av ymsum hóskaði tilfari, hjálpartólum, leikutoyi o.s.fr.

d) geva upplýsing um týðningin av:

1. Gjøglingari læknakanning

2. Landsskúlamíðstöð

3. Bókasavn

4. Skúlanum á Trøðni og

5. hjálpa til at skipa ser-

liga skúlakoyring fyri sjúk og røslu tarnað.

Hvør kann veita henda ymiska sernámsfrøðiliga stuðulin?

5. Hvør kann veita henda ymiska sernámsfrøðiliga stuðulin?

Tað kunan t.d.:

a) Skúlaráðgevararnir á Landsskúlafyrirsitingini,

b) Talilærararnir

c) Serlærararnir

d) Onnur lærarafólk við serútbúgving

e) Barnagærslærarar við serútbúgving.

Onnur hjálp

6. Inn í henda sernámsfrøðiliga stuðul er eisini onnur hjálp neyðug.

Tað er t.d.

1. Sosial hjálp (Almannastovan) og

2. hjálp frá heilsuverkinum.

Samarbeiði

7. Eitt stóðugt og regluligt samarbeiði er tí av størsta týðningi millum:

a) heim og skúla

b) heim og barnagærstovn

c) skúla og barnagærstovn

d) heilsuverkið og skúla/barnagærstovn.

Teir lyklapersónar, sum hetta samarbeiði eigur at fevna um, eru t.d.:

skúla- og barnagærslærarar, skúlaráðgevarar, sernámslærarar, barnagærslærarar, heilsusystarar, skúlalæknar/skúlasjúkkrasystarar, sosialráðgevarar, fysioterapeutar, ergoterapeutar.

Her siggja vit, at við koma at hava við fleiri lóg-

gávur at gera. Og tað kann mangan vera trupult at fáa greiði á, hvør eigur at gjalda útreiðslurnar, ið koma at standast av teimum ymsku tiltøkum.

Og tí er eitt skynsam samarbeiði millum teirra, sum umsita hesar ymsu lógirnar, av alstórum týðningi.

Tilmelding fyri smábørn sum skjótast

8. Tilmelding fyri smábørn í heimum og barnagørdum eigur at fara fram so tidliga sum møgulegt.

Hvør tilmeldar?

Foreldur, heilsusjúkkrasystarar, dagrøktarmøður, læknar, starvsfólk á dagstovnum, barnagærslærarar og annars ein og hvør, sum vurnast, at eitt hvørt er áfátt hjá einum barni.

Til hvønn skal verða tilmeldað?

a) Landsskúlafyrirsitingina ella

b) skúlan í bygðini, sum so setur seg í samband við Landsskúlafyrirsitingina, ella

c) sosialráðgevara, sum so setur seg í samband við Landsskúlafyrirsitingina.

Samarbeiði

Neyðugt er við tættum samarbeiði millum Landsskúlafyrirsitingina, heilsuverkið (heilsusjúkkrasystarar) og Almennastovuna (socialráðgevararnar).

Kanning

a) Landsskúlafyrirsitingin (skúlapsykologiska ráðgevingin) syrgir so fyri, at barnið verður kannað og viðurskipti tess.

Støða verður so tikin til sernámsfrøðiligan stuðul, men aðrenn verða mong ymsk fálk ofta tikin við í ráðum.

b) Við upplýsingum frá foreldrum, dagstovni, lækna, fysioterapeuti, sosialráðgevara, skúlaráðgevara (skúlapsykologi ella tali/hoyriráðgevara) verður gjørd frágreiðing við uppskoti um møgulegan sernámsfrøðiligan stuðul.

Samanumtak

Henda galdandi fólkaskúlalógin frá 1979 áleggur fólkaskúlanum at taka sær av øllum børnum g ungum frá 0—18 ár til serundirvísing og sernámsfrøðiligan stuðul.

Men hetta hevur fólk-